

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена Потоцька
Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЧИТКА З ЛИСТА»**

“Оркестрові струнні інструменти”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2025**

РОЗРОБНИК: ВАЛЕНТИНА ЯЦЕНКО, викладач-методист вищої категорії циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти»

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», Освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»)

Гарант ОПП Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності «Музичне мистецтво» затверджене та введене в дію рішенням методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол №1 від 29 серпня 2025 року)

Голова ради Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол №1 від 25 серпня 2025 року)

Голова циклової комісії Ольга КУТАКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 6	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	нормативна
Загальна кількість годин — 180	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–3
Тижневих годин: аудиторних — 1 самостійних — 1,1	освітньо-професійній програма - «Музичне мистецтво»	Семестр – I–VI
Вид контролю – залік	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Аудиторні заняття – 109 годин
		Самостійні заняття 71 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета – розвиток музично-інтелектуальних якостей здобувача освіти, розширення його знань в музиці та наповнення його слухових вражень.

2.2 Завдання:

- загальномузичний розвиток студента циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти»,
- освоєння багатой та різнохарактерної музичної інформації через постійну і швидку зміну нових музичних сприйнятів та вражень,
- базуючись на принципах музичного мислення предмет сприяє процесу музичного пізнання та розвитку,
- формування навичок швидкого читання нотного тексту, охоплення твору в цілому,
- вміння виконувати твір без попередньої підготовки,
- розвиток музичного слуху, пам'яті та мислення,
- вироблення необхідного комплексу навичок, необхідних для розвитку вміння читання з листа та транспонування нотного тексту,
- виховання у студентів зацікавленості до самостійного домашнього музикування та ін.,
- читання нот з листа та транспонування музичних творів різних жанрів і форм.

2.3 Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4 Програмні результати навчання (РН):

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни:

До музичного коледжу вступають учні з різним ступенем підготовки з предмету «Читання з листа», хоча з фаху чи сольфеджіо вони мають достатньо високий рівень підготовки. Нажаль, в мистецьких школах не приділяють значної уваги цьому предметові. Тому студентів коледжу розподіляють в групи: з нульовим, першим, другим, третім, четвертим... рівнем підготовки, сьомим, восьмим; дев'ятим.

З високим, восьмим і (рідко) дев'ятим рівнем до музичного коледжу вступають, зазвичай, учні, які закінчили спеціалізовані музичні школи при Академії музики, де предмет «Читка з листа» є профільним.

Тема 1. Знайомство з предметом «Читка з листа»

Нульовий та перший рівень:

Студентам нульового рівня на перших етапах роботи потрібно детально пояснити, що являє собою читання з листа, для чого потрібно цим займатися, чим відрізняється читання з листа музичного твору від простого розбору нотного тексту програми, яку грає здобувач з фаху. При розборі нотного тексту можуть бути допущені зупинки, неодноразові програвання складних місць, підбір аплікатури, в той час, як при читанні нот з листа головною задачею виконавця – є виконання твору від початку до кінця без зупинок, намагаючись донести зміст виконуваної музики до слухача. На перших порах, особливо для студентів з низьким рівнем підготовки - це є дуже складним завданням. Починати роботу потрібно з простих музичних прикладів, невеличких творів програм з фаху, або ансамблю для 3-4 класу, поступово ускладнюючи завдання. Для тих, хто не має достатніх навичок у читанні з листа необхідно виділити основне: тональність, розмір, ритм, метр, зустрічні знаки. Після цього учень має подумки внутрішнім слухом програти текст, продиригувати його, щоби ввійти в потрібний темп і тільки після цього намагатися виконати твір без зупинок, максимально наближено до характеру твору. На перших етапах роботи варто пропонувати учневі твори, знайомі на слух, щоби під час їх виконання він міг контролювати себе сам. Для студентів з низьким рівнем підготовки рекомендовано використовувати твори повільного характеру. Після першого виконання потрібно обговорити з учнем помилки та труднощі нотного тексту, яким можливо було запобігти, спростивши фактуру твору. А саме: скоротити підголоски, спростити мелізми, дещо змінити аплікатуру чи позиції, у яких виконувався твір. Коли ж повторний розбір з викладачем буде завершено, доцільно запропонувати учневі ще раз зіграти твір з урахуванням вчительських побажань.

Для читання з листа здобувачам нульового та першого рівня пропонуються наступна *музична література*:

Prepared by David Yohnetone,

A. Dvorak BARKAROLLE fortwocellos

Y.D. Broun Sonata Guarta Fortwocellos.

www.virtualsheetmusic.com W.A. Mozart 12 easy duets fortwocellos

Shiniti Suzuki 2003 Yapan Summu-Birchard IUC.

EDITIO MUSICA BUDAPEST "Gordonkaduok" 1

PWM Polskie Wydawnictwo Muzyczne Sebastian Lee 40 etudes faciles op. 70

Оформити списком літератури

Тема 2. Другий рівень:

Необхідно добиватися того, щоб учень самостійно перед програванням твору робив аналіз наступної роботи. Для того, щоби здобувач освіти міг навчитися швидко читати ноти з листа, йому потрібно оволодіти навичкою «забігання очима наперед». На початку навчання викладач може використовувати лист паперу, яким потрібно закривати вже зіграний нотний

текст. Як тільки студент зіграв перші ноти в такті, текст закривається листом, концентруючи, тим самим, увагу здобувача переносити на наступний такт.

Для читання з листа здобувача другого рівня пропонується наступна музична література:

WWW.virtualsheetmusik.com W.A.Mozart 12easy duetsfortwocellos

EDITIO MUSICA BUDAPEST 1987 EarlyPiecesfortwocellos.

Shiniti Suzuki2003YapanSummu-Birchard IUC.

L.MakkinonIgranaizust 1967 god.pdf

EDITIO MUSICA BUDAPEST “Gordonkaduok”1

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 20etudes faciles op.70

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70

Тема 3. Третій, четвертий рівень:

Одним з найважливіших факторів читання з листа – є момент «передбачення, домислення» музики, яку потрібно буде виконати. Це неможливо, якщо в здобувача фахової передвищої освіти нерозвинене почуття творчої уяви, музичної культури та почуття стилю. Ці навички розвиваються у процесі постійної практики. Тому викладач повинен надати учневі максимум знань про твори різних епох, стилів та жанрів, цілеспрямовано підбираючи репертуар.

Для читання з листа студентам 3-4 рівня пропонується наступна музична література:

EDITIO MUSICA BUDAPEST 7R158 Duospourvioloncelle

К.М. Вебер Маленька фуга ред. Р. Сапожникова

К.М.Вебер Хор мисливців з опери «Чарівний стрілець» обр. для двох віолончелей В.Червова

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70

EDITIO MUSICA BUDAPEST “Gordonkaduok”1.2

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 20etudes faciles op.70

WWW.virtualsheetmusik.com W.A.Mozart 12easy duetsfortwocellos

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70

Тема 4. П'ятий рівень

Момент «передбачення» повинен бути присутній і в руховій реакції виконавця на нотний текст. Чим більше зберігається в пам'яті моторо-технічних оборотів, тим краще буде рухова реакція. Для цього корисно грати тільки певні технічні фрагменти творів, попередньо вибравши їх із програм різного ступеню складності. Задача педагога є в тому, щоби здобувач в подальшому міг швидко розпізнавати у незнайомому тексті типові обороти й автоматично підбирати зручну аплікатуру. Для читання з листа здобувачам п'ятого рівня пропонуються

Поліфонічні п'єси в обр. для двох віолончелей В.Червова

F.SCHUBERT AVE MARIA fortwoCellos

Yohannes BRAMS Walts

EDITIO MUSICA BUDAPEST 7R158 D.Popper 16easyetudesfortwocellos.

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 20etudes faciles op.70

WWW.virtualsheetmusik.com W.A.Mozart 12easy duetsfortwocellos

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70
EDITIO MUSICA BUDAPEST "Gordonkaduok"1.2

Тема 5. Шостий рівень

Обговорюючи зі здобувачем всі технічні деталі, тренуючи його реакцію, внутрішній слух, почуття темпу, ритму, необхідно акцентувати його увагу на артикуляції та ритмі. Необхідно звертати увагу на штрихи, нюанси та інші авторські вказівки. Педагог повинен використовувати всі можливості для того, щоби привити любов здобувача до читання з листа, самостійному музикуванню вдома. Адже головною задачею читання з листа – є розуміння та втілення художнього образного смислу твору, його характеру та емоційного настрою.

Для читання з листа здобувачам шостого рівня пропонуються *твори*:

BreitropfHartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 12Ubungen

Yohannes BRAMS Walts

F.SCHUBERT AVE MARIA fortwoCellos

EDITIO MUSICA BUDAPEST 1987 EarlyPiecesfortwocellos

EDITIO MUSICA BUDAPEST 7R158 Duospourvioloncelle

Freebassoonsheetmusic onwww.fagotizm.narod.ru SONATI

LONDRES SCHOTTYACOUES OFFENBACH Duospourdeuxvioloncelles

LONDRES SCHOTTYACOUES OFFENBACH Triosduospouxviolocelles

PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70

EDITIO MUSICA BUDAPEST "Gordonkaduok"1.2

Тема 6. Сьомий рівень

Для формування і розвитку вміння швидко читати з листа необхідне регулярне тренування на основі науково організованої системи занять. Тільки у цьому випадку будуть закріплюватись, ускладнюватись та вдосконалюватись всі необхідні навички. В умовах індивідуальних занять така система – є доступною та здійсненою, потрібно лише раціонально розподілити час між вивченням основного та допоміжного репертуару.

Вимоги до студента коледжу сьомого рівня з предмету «Читка з листа» наступні:

- цілісне охоплення музичного «зерна» виконуваного твору, його смислу, передача настрою, характеру руху у відповідності до стилю,
- виконання у близькому до авторського темпі, без зупинок і виправлень під час гри.

При цьому дозволяються дрібні неточності у тексті, спрощення у фактурі, та спрощений вибір аплікатури та штрихів. Обсяг кожного твору, або фрагменту повинен бути не менше однієї сторінки нотного тексту. При оцінюванні головним критерієм повинна бути відповідність стилеві та жанру при мінімумі помилок та зупинок в тексті. Крім того варто враховувати ступінь емоційності виконання, кмітливність в складних місцях тексту, вміння скорочувати фактуру, осмисленість та розуміння виконуваного твору, слуховий контроль та відчуття та дотримання ритму і форми.

При систематичних заняттях читки з листа можливо заповнити прогалини в заняттях та професійних навичках студента. Так піддаються розвитку слухо-рухові навички, «внутрішній слух», ритмічні відчуття.

Для читання з листа студентам **сьомого рівня** пропонується наступна музична література:

EDITIO MUSICA BUDAPEST 7R158 Duospourvioloncello
Freebassoonsheetmusic onwww.fagotizm.narod.ru SONATI
MAURIZIO M.GAVIOLI2012-Creative Commonsby-sa 3.0
BERLINSHLEINGER'schebuch. Musikhandlung'ROB-LIENAU SUITE
pourdeuxVioloncelles
LONDRES SCHOTT YACOUES OFFENBACH 6
Duospourdeuxvioloncelles
LONDRES SCHOTT YACOUES OFFENBACH Trios duos pourvioloncelles
PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles op.70
BreitropfHartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 12Ubungen
Breitropf Hartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 16Ubungen
EDITIO MUSIKA BUDAPEST 2017 VioloncelloDuos
PWM Polskie WydawnictwoMuzyczne Sebastian Lee 40etudes faciles
op.70

EDITIO MUSICA BUDAPEST "Gordonkaduok" 2.

Тема 7. Восьмий рівень:

Читання з листа на восьмому рівні вже має досить складну структуру і включає, по суті, два взаємопов'язаних етапи роботи студента-виконавця: читання нотного тексту очима і послідує гра з листа. Перша задача, яка виникає перед виконавцем – зорієнтуватися в умовах завдання, тому і первинний аналіз з метою виявлення основних структурних компонентів твору, його смислової логіки. Цей етап, який потрібно вважати підготовчим, має надзвичайно важливе значення для подальшої гри з листа, оскільки зупинки та помилки під час гри відбуваються, в основному, через неякісне розуміння смислу виконуваної музики. А це розуміння і здійснюється саме на підготовчому етапі. Першим орієнтовним дійством повинен стати осмислений аналіз тексту, причому аналіз «ескізний», виборчий, оскільки в умовах ліміту часу необхідно виділити лише ті компоненти структури твору, які важливі для подальшого читання з листа. В цьому і є специфіка аналізу тексту при читанні з листа. Головна задача такого короткого аналізу – виявити найбільш важливі дані про твір: стиль, жанр, лад, форму, ритм, артикуляцію. Виконавські задачі при читанні нот з листа – різноманітні. В зв'язку з цим варто використовувати для читання музичні твори різноманітні за стилістичним, жанровим та фактурним принципом, відповідним рівню знань та підготовці студента. Крім того для самопідготовки варто підбирати музичну літературу з урахуванням індивідуальних здібностей студента, розвитку його інтелекту. Одночасно потрібно враховувати деякі прогалини в

знаннях і намагатися їх виправити, а також придбання та закріплення навичок читання нот з листа.

Запропонована *література* для студентів **восьмого рівня**:

YosephHaydn 4 DuetteforVioloncelli

LONDRES SCHOTTYacobesOffenbach 6 duosforvioloncellos

LONDRES SCHOTTYacobesOffenbach 12 duosforvioloncellos

Y.F.Dotzauer 8 Duosforvioloncellos

Я. Гросс 24 Дуети для віолончелі

W.A.MOZART Sonatefortwovioloncellos

BreitropfHartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 12Ubungen

EDITIO MUSICA BUDAPEST “Gordonkaduok” 2

Hartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 16Ubungen

Тема 8. Дев'ятий рівень:

Дев'ятий рівень – це вищий рівень знань з предмету «Читання з листа» для студентів коледжу. На жаль, не всі здобувачі досягають вищого, дев'ятого рівня, але постійна, самостійна робота у цьому напрямку допоможе учневі досягти хороших професійних успіхів. Заняття в класі читки з листа долучають студентів до скарбниці музичної культури, яку представляє оркестрова музика. Це сприяє розширенню кругозору, досягнення музичної зрілості. Викладач класу читання з листа виховує також самостійність та організованість в роботі, та досягає створення творчої атмосфери в класі. При виборі репертуару для читання нот з листа викладач повинен керуватися принципом поступовості та послідовності в оволодінні художньою та технічною майстерністю виконавства. За період навчання в класі читання з листа, студенти повинні навчитися виконувати твори вітчизняної та зарубіжної музики, класичного, романтичного та сучасного репертуару. Швидке та якісне читання з листа – це оволодіння сумою певних навичок читання, поступового їх накопичення та систематизації. Важливо при цьому виявляти однорідні задачі, узагальнювати і розвивати їх, не обмежуючи, а, навпаки, заохочуючи при цьому самостійність студента. Процес цей надзвичайно багатоплановий, що охоплює одночасно роботу аналітичного та технічного напрямків. Дуже важливим у цій роботі – є підбір відповідного нотного матеріалу, що відповідає рівню вмінь та знань здобувача.

Зі здобувачами дев'ятого рівня, як допомогу в розвитку самостійного музичного мислення, можна спробувати такі варіанти читання з листа, як транспонування музичного тексту та підбір по слуху. Це допоможе здобувачу налагодити хороший зв'язок між слухом та орієнтуванням на грифі. Уміння транспонувати сприяє розвитку пам'яті та практичному засвоєнню різних позицій на інструменті. Завдання на транспонування окремих музичних фраз, уривків творів, а в подальшому цілих п'єс – є складовою частиною комплексного процесу навчання.

Здобувачам дев'ятого рівня варто давати для читання з листа не дуже складні оркестрові партії та соло, переважно, з репертуару камерного оркестру. Способи вивчення оркестрових партій можуть бути різними,

враховуючи індивідуальні можливості кожного складу виконавців, а також характеру стилів, що вивчаються. Педагогу варто розповісти здобувачу про твір, що вивчається, композитора, його творчість, стиль, епоху, в яку творив даний композитор та ін.

Для студентів дев'ятого **рівня** підготовки пропонується така *музична література*:

Breitropf Hartef LONDON Y.B.GROSS 24PETITS DUOSdeuxvioloncellos

Breitropf Hartef LONDON Y.R HORTON SUITE pourdeuxvioloncellos

EDITIO MUSICA BUDAPEST 24 DUOS pourvioloncellos

Copyright1988byEditio Musica Budapest Y. Haydn 4 Duosforvioloncellos

LONDRES SCHOTTY. OFFENBACH 12 Duosforvioloncellos

BreitropfHartef London-NewYork For 2VioloncelloDotsauer 24Ubungen

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив	Сам.р.
Тема 1.						
Знайомство з предметом «Читка з листа». Головні задачі виконавця. Виконання легких творів Вивчення музичних термінів.	17		10			7
Тема 2.						
Оволодіння першими навичками читання з листа.	17		10			7
Тема 3.						
Втілення в читання з листа момент «передбачення, домислення» музики, розвиток творчої уяви.	17		10			7
Тема 4.						
Напрацювання моторо-технічних оборотів при читанні з листа.	17		10			7
Тема 5.						
Розвиток внутрішнього слуху, почуття темпу та ритму.	17		10			7
Тема 6.						
Артикуляція та агогіка при читанні з листа.	17		10			7
Тема 7.						
Розуміння форми твору. Первинний аналіз твору з метою виявлення структурних компонентів.	27		20			7
Тема 8.						
Цілісне охоплення музичного «зерна» твору, його характеру, смислу, темпу.	51		29			22
Усього годин:	180		109			71

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені.

7. Теми індивідуальних занять.

8. Самостійна робота.

9. Індивідуальні завдання

10. Методи та технології навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі

методи:

- навчання грати в дуеті та тріо;
- при читанні з листа вчитися бачити текст на 2-3 такти наперед;
- опрацювати сучасну науково-методичну літературу з питань читки з листа
- опрацювання дискусійних питань;
- метод жанрово-стильового аналізу творів, що читаються з листа;

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (підсумковий контроль), академічні есе, виступи.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Відмінно	A

у випадках, коли студент художньо-довершено, емоційно заглиблено та технічно упевнено, переконливо виконав увесь художній матеріал, запропонований комісією, згідно вимог навчальної дисципліни.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Дуже добре	B

у випадках, коли студент добре знає художньо-навчальний матеріал, запропонований комісією, але ж виконує його з незначними помилками, без яскравого чуттєвого насичення процесу виконавства.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Добре	C

у випадках, коли студент добре виконує запропонований художньо-навчальний матеріал, але з невеликими зупинками під час прочитання тексту, без представлення відповідної музики і не розкриває її художньо-образну змістовність.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Задовільно	D

у випадках, коли студент засвоїв частково, фрагментарно художній матеріал та припускається помилок, допускає досить багато зупинок при читанні нотного тексту виконуваних музичних композицій.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
---	----------------

Достатньо	E
-----------	---

у випадках, коли студент випускає, втрачає у виконавському процесі певні мотиви, а то й фрази виконуваної музичної композиції, постійно зупиняється в процесі читання нот з листа.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	FX

у випадках, коли студент слабо виконує художній твір, зокрема його нотний текст, постійно зупиняється, втрачаючи у процесі гри цілі фрази та речення певних музичних композицій.

За шкалою оцінювання Дніпровської академії музики	За шкалою ECTS
Недостатньо з повторним курсом	F

у випадках, коли студент зовсім не володіє читанням з листа художніх творів та не в змозі виконати жодної композиції з числа творів передбачених навчальною програмою даної дисципліни.

12. Методичне забезпечення

- 12.1. Робоча програма навчальної дисципліни.
- 12.2. Силабус навчальної дисципліни.
- 12.3. Друковані та електронні матеріали.
- 12.4. Музичні тексти архівних документів.
- 12.5. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації з предмету «Читання з листа»

Основоположні задачі та мета предмету «Читання з листа» несуть в собі важливий аспект пізнання – емоційний. Твір, що виконується не для запам'ятовування, не для вивчення, а з метою швидше мислити, пізнавати, осягати, відкривати, при досить грамотному та вмілому читанні, викликає безпосередній, миттєвий емоційний відклик. В кінцевому розрахунку, читання з листа сприяє поглибленню та збагаченню, якісному покращенню самих процесів музичного мислення.

Читання з листа музичних творів – є не тільки професійною необхідністю студента-струнника. Це ще й певна психологічна проблема, в якій нотний текст сприймається, як знакова інформація і особливості її сприйняття студентом-виконавцем. І, навіть, значний обсяг методичної літератури, присвяченої, читанню з листа не дозволить струннику досягти значних успіхів в освоєнні цих навичок без урахування вище-названих проблем.

Головною умовою результативності курсу «Читання з листа» - є здібність студента до зорово-слухово-рухальних уяв. Надважливою задачею викладача в роботі над читкою з листа – добиватися від учня вміння охопити твір в цілому. Для цього учень

повинен навчитися швидко розібратися у формі твору, розділити текст на невеличкі смислові музичні речення і за допомогою внутрішнього слуху «прочитати текст очима» за схемою: «бачу-чую-граю». На жаль, багато студентів дотримуються іншого порядку: бачу-граю і, лише потім, чую. Але, якщо пальці біжать попереду вух, то читання з листа неодмінно буде ущербним. Тому рекомендується до початку гри проглянути ноти без інструмента з фіксацією тих моментів, які по ходу виконання вимагають від виконавця особливої реакції.

Існує думка, що вміння читати з листа – є одним з видів природних здібностей і навчитись цьому неможливо. Дійсно, далеко не всі оволодівають цією здібністю з однаковою легкістю, але при «систематичному тренуванні» успіхів у цій галузі може досягнути кожен студент. Читанню з листа треба приділяти не менше, ніж пів-години на день і тоді кожен, хто хоче навчитися якісно читати з листа, буде грати у потрібному темпі музичний текст підряд, не зупиняючись і не виправляючи свої помилки.

Важко переоцінити значення та роль читання з листа, як активного, широкого самостійного спілкування з усім розмаїттям музичної літератури різних епох, стилів, шкіл та напрямків у вихованні інтелектуальної, емоційної та слухової культури студента-виконавця.

Дисципліна «Читання з листа» безпосередньо пов'язана такими предметами, як «Теорія музики», «Фах», «Фортепіано», «Аналіз музичних форм», «Клас ансамблю» та ін.

Читання з листа займає особливе місце серед професійних якостей струнника. Ця надзвичайно важлива якість, наявність якої забезпечує успішну роботу артиста оркестру, ансамблю, квартету, викладача. У зв'язку з цим необхідно враховувати широкий спектр застосування вміння читати з листа в підході до вибору музичного матеріалу для вивчення в класі. Неминучі сполучення з такими предметами, як камерний ансамбль, квартет, оркестр неабияк збагачують та розширюють рамки музичного сприйняття та розвитку студента.

Ансамблеве (колективне) музичення – є величезним стимулом в безперервній «вимові» музичного тексту. Воно сприяє безперервності мислення, цільності ігрового процесу.

Для роботи над читанням сольних та ансамблевих творів викладач повинен репертуар для кожного студента та ансамблю студентів підбирати з урахуванням їх виконавських та професійних можливостей. Не ставити завідомо невиконуваних задач у читанні з листа складного нового музичного тексту. Поступовість і послідовність – ось головні принципи в освоєнні навичок читання з листа. Задача педагога навчити студента зв'язному та цільному виконанню твору, а, значить, навчити пізнавати нотний текст в комплексі та взаємозв'язках мелодійного ритмічного, гармонійного змісту, фактурних особливостей. Нарешті, необхідно навчити студента освоїти та передати через плавний процес ігрових рухів художньо-музичний смисл твору.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Гура В. В. Самостійна робота студента з вивчення оркестрових партій. Методичні рекомендації. Спеціальність: 025 Музичне мистецтво. Суми : ФОП Цьома С. П. 2023/ 39 с/
2. Марченко В. Інтеграція музичної освіти України в систему світової музичної освіти *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 57, том 2, 2022. С. 109–119.
3. Ніколаєвська Ю. В. Homo Interpretatus в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть : монографія. ХНУМ імені І.П. Котляревського. Харків: Факт, 2020. 576 с
4. Черній В. Читання нот з листа як засіб формування професійних компетентностей музиканта *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 84, том 3, 2025. С. 155–160.

Додаткова:

1. Соколова О. Мистецтво читання нот з листа. Дніпро : ПП «Ліра ЛТД», 2018.
2. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. посібник. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан,. 2014. 472 с.
3. Ярошенко О.М. Питання розвитку навичок читання з аркуша (на матеріалі творів українських композиторів) / Навчальний посібник для студентів музичних відділень вищих педагогічних закладів. К., 2000. 373 с.
4. Ярошенко О.М. Питання формування музичної культури особистості в процесі читання нот з аркушу *Педагогіка вищої середньої школи: Зб. наук. праць №16. Спеціальний випуск: Мистецько-педагогічна освіта (теорія, методи, технології)*. 2006. Частина 2/ Редкол.: Буряк В.К. (гол. ред.) та ін. Кривий Ріг: КДПУ, 2006. С. 330–336.